

Társulati élet

KÖZGYŰLÉSEK

2004

A Társulat részleges tisztújító küldöttközgyűlését 2004. április 24-én tartotta a Szemlő-hegyi-barlang fogadóépületének vetítőterében. A küldöttközgyűlésen megjelent küldöttek száma 44 fő, a szavazati joggal nem rendelkező résztvevők száma 12 fő volt.

A küldöttközgyűlés keretében az Érembizottság *Vass Imre* éremmel Rónaki Lászlót, *Kadić Ottokár emléklappal* a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesületet tüntette ki (részletesen lásd alább).

A küldöttközgyűlés

- 80. születésnapja alkalmából Horváth Jánost,
- 70. születésnapja alkalmából Hazslinszky Tamást és Maucha Lászlót,
- 60. születésnapja alkalmából Kerti Bélát, Rill Attilát és Szenthe Istvánt emléklappal köszöntötte.

A küldöttközgyűlés az alábbi határozatokat hozta:

- az Érembizottság előterjesztése alapján a Társulat tiszteletbeli tagjává választotta: Dr. Szentés Györgyöt, Várszegi Sándort és Vidics Zoltánét (részletesen lásd alább).
- elfogadta a 2003. évről szóló főtktkári beszámolót;
- elfogadta a 2003. évről szóló közhasznúsági beszámolót (lásd alább)
- elfogadta a Felügyelő Bizottság a 2003. évi gazdálkodásról szóló jelentését;
- elfogadta a Karszt és Barlang Alapítvány Kuratóriumának a 2003. évről szóló közhasznúsági beszámolóját;
- a Társulat lemondott vezető tisztségviselői helyére dr. Leél-Össy Szabolcsot elnökké, Nagy Sándort főtktkárá választotta. Az eddig társelnöki tisztelet betöltő Leél-Össy Szabolcs helyére Kiss Attilát választotta. A Felügyelő Bizottsági tagsági helyet betöltő Kiss Attila helyére Csepreghy Ferencet választotta meg;
- megválasztotta a következő négy éves időszakra a Karszt és Barlang Alapítvány Kuratóriumának tagjait: a Kuratórium elnöke Hegedűs Gyula, tagjai Borszák Sarolta, Polacsek Zsolt, Tarnai Tamás, dr. Végh Zsolt.

2005

A Társulat rendes évi küldöttközgyűlését 2005. április 23-án tartotta a Szemlő-hegyi-barlang fogadóépületének vetítőterében. A küldöttközgyűlésen a határidőig delegált 43 fő küldötből 30 jelent meg, a szavazati joggal nem rendelkező résztvevők száma 10 fő volt.

A küldöttközgyűlésen az Érembizottság *Kadić Ottokár* éremmel dr. Kevei Ferencné dr. Bárány Ilonát tüntette ki (részletesen lásd alább).

A küldöttközgyűlés az alábbi határozatokat hozta:

- az Érembizottság előterjesztése alapján a Társulat tiszteletbeli tagjává választotta Dr. Cser Ferencet, (részletesen lásd alább);
- megalapította a Papp Ferenc-érmet és felhatalmazta az Érembizottságot, hogy dolgozza át és terjessze az Elnökség illetve a Választmány elé az érem adományozására vonatkozó kiegészítéssel az éremszabályzatot;

- elfogadta a 2004. évről szóló főtitkári beszámolót;
- elfogadta a Felügyelő Bizottságnak a Társulat 2004. évi gazdálkodásáról szóló jelentését;
- elfogadta a 2004. évről szóló közhasznúsági beszámolót, valamint egyhangú döntéssel módosította a 2004. évi mérleget a kiadványkészletnél alkalmazott 90 %-os értékvesztés elszámolásával;
- elfogadta a Karszt és Barlang Alapítvány 2004. évről szóló közhasznúsági beszámolóját;
- elfogadta a Társulat 2005. évi költségvetését;
- a Társulat titkári posztjára Polacsek Zsoltot választotta;
- két kiegészítéssel elfogadta az alapszabálymódosításra tett javaslatot, mely szerint az alapszabály 2. §. (1) bekezdése helyére az alábbi rendelkezés lép:
 - a) az 1. §. (2) bekezdésből fakadó feladatok széleskörű ellátása,
 - b) a karsztvidékek és barlangok bejárásának, megismerésének, feltárásának, tudományos kutatásának szervezése, ismertetése, hasznosítása, elismertetése, a környezet- illetve természetvédelemi, ezen belül is alapvetően a karsztvidékek és barlangok védelme, amivel a Társulat olyan közhasznú feladatokat lát el, amely a természetvédelmről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján állami, illetve önkormányzati szervek feladata,
 - c) a karsztvidékek és barlangok megismertetésével, kutatásával, feltárásával kapcsolatos oktatási, nevelési, ismeretterjesztési feladatok ellátása,
 - d) a barlangoknak, mint a kulturális örökség különleges tárgyainak a megóvásában való közreműködés
 - e) hazai, külföldi és nemzetközi szervezetekkel való együttműködés
 - f) a hazai barlangok bejárásával kapcsolatos sporttevékenység szervezése, folytatása, különös tekintettel, az ifjúság barlangjárással kapcsolatos tevékenységének érdekképviselére
 - g) közreműködés a barlangokkal összefüggő egészségmegőrzési, betegségmegelőzési, gyógyító-, egészségügyi rehabilitációs tevékenységekben, illetve azok szervezése
 - h) az a)-g) pontokban meghatározott tevékenysége során a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlősége megvalósításának a mind teljesebb körű elősegítése
 - i) a karszt- és barlangkutatással kapcsolatos magyar nyelvi szókincs óvása és gyarapítása,
 - j) a barlangkutatás irodalmi és tárgyi emlékeinek gyűjtése, kezelése és közkinccsá tétele.

A Társulat Alapszabályának a módosítása a Küldöttközgyűlésen történt elfogadását követő 5. napon lép hatályba.

TÁRSULATI KITÜNTETÉSEK

2004

Az Érembizottság a karsztvidékek és barlangok feltáró kutatásában elért kimagasló teljesítményért adományozható

Vass Imre-érmet

a Mecsek és a Villányi-hegység barlangjainak feltáró kutatásában évtizedek óta betöltött, jelentős felfedezéseket eredményező irányító szerepének elismeréseként

Rónaki László

tagtársunknak ítélte oda.

Rónaki László 1961 óta Társulatunk tagja, de eredményes barlangkutató tevékenységét már korábban kezdte. Először a Baranya megyei Idegenforgalmi Hivatal Barlangkutató Csoportjának tagjaként az orfűi

Vízfő-forrás barlangjának feltárásán dolgozott. Itt a barlang III. szifonjának kutatása során a kor technikai lehetőségeihez képest igen jelentős bújárteljesítmények fűződtek a nevéhez.

A Mecseki Karsztkutató Csoportot megalapítva munkájának súlypontja eleinte az Abaligeti-barlang vízgyűjtő területére tevődött át, majd rövid idő alatt a Mecsek nagy részére, sőt a Villányi-hegységre is kiterjedt. Csoportja élén a gondos terepbejárásokkal felderített ígéretes helyeket szisztematikusan megvizsgálva-megbontva és mindezt szabatosan dokumentálva, nagyrészt az ő érdeme, hogy mára a mecseki és a Mecsek környéki karsztról részletes és átfogó képünk van.

A Vass Imre-érem odaítélésével a Társulat régi adósságát törleszti.

A karszt- és barlangkutatás területén végzett kiemelkedő kollektív tudományos munkáért adományozható

Kadić Ottokár-émléklapot

a Gerecse-hegység barlangi denevérállományára vonatkozóan hosszú idő óta folytatott, szisztematikus és szakszerűen dokumentált kutató-adatgyűjtő tevékenységük elismeréseként a

Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület

részére ítélte oda.

2005

A Társulat által adományozható kitüntetésekre és egyéb elismerésekre vonatkozóan beérkezett, sajnálatosan alacsony számú javaslatot megvitatta; az Érembizottság – egyhangú döntéssel – egy érem odaítéléséről határozott.

A karszt- és barlangkutatás területén végzett kiemelkedő tudományos munkásságért adományozható

Kadić Ottokár-éremet

a karsztos felszíni formák genetikai vizsgálata, a karsztok ökológiai rendszerének és folyamatainak, valamint környezetminőség-változásainak vizsgálata terén elért, nemzetközi jelentőségű eredményei alapján

Dr. Kevei Ferencné dr. Bárány Ilona

tagtársunknak ítélte oda.

Dr. Kevei Ferencné dr. Bárány Ilona Társulatunknak 1982 óta tagja. 1965-ben szerezte biológia-földrajz szakos tanári diplomáját a szegedi József Attila Tudományegyetemen. Szakmai pályafutását ugyanitt, a Gazdasági Földrajzi Tanszék gyakoronokaként kezdte, s jelenleg az Egyetem Éghajlattani és Tájföldrajzi Tanszékének tanszékvezető egyetemi docense.

Sikeres egyetemi oktatói munkája mellett végzett széleskörű karsztkutatói munkássága a karsztos felszíni formák genetikai vizsgálatától – a karsztok ökológiai rendszerének, kapcsolatrendszerének és folyamatainak kutatásán át – a karsztok környezetminőség-változásának a kutatásáig terjed; amelynek során nemcsak szinte minden hazai karsztvidéken (így kiemelten a Bükkben, az Aggteleki-karszton és a Mecsekben), de számos más országban (így a Dinári-karszton, Angliában, Németországban, a Cseh- és Szlovák-karszton) is végzett terepi vizsgálatokat. Vizsgálatainak eredményeit 114 (ebből 20 külföldön megjelent) szakcikkből publikálta.

1966-ban doktori címet, 1982-ben a földrajztudományok kandidátusa címet szerzett; 2003. óta a Magyar Tudományos Akadémia doktora. Munkásságának nemzetközi elismertségét jelzi, hogy külföldi egyetemek meghívott előadója, tagja a Nemzetközi Földrajzi Unió (IGU) „Karszterületek környezeti változása” Bizottságának, valamint a Nemzetközi Természetvédelmi Szövetség (IUCN) Karszt- és Barlangvédelmi Munkacsoportjának.

Szerteágazó tudományos munkásságával Dr. Kevei Ferencné Dr. Bárány Ilona már régóta kiérdemelte, hogy azt a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat is megfelelőképpen elismerje.

ÚJ TISZTELETI TAGOK

2004

Közel fél évszázados, sokirányú és eredményes barlangkutató munkásságának elismeréseként az Érembizottság javaslata alapján a Közgyűlés a Társulat tiszteletbeli tagjává választotta **Dr. Szentés Györgyöt**.

Dr. Szentés György, Társulatunk alapító tagja. Az ötvenes évek derekán, kisdiákként kezdett barlangászni a későbbi Meteor Barlangkutató Csoport tagjaival, mely szervezetnek ugyancsak alapító tagja.

Már mint a geológiai technikum tanulója, 1957-ben a Balázs Dénes által vezetett alsó-hegyi kutatóexpedíció tagjaként részt vett többek között a Bódvaszilasi-cseppkőbarlang (Bába-völgyi 2. sz. víznyelőbarlang) és a Kecskés-forrás barlangrendszerének feltárásában, és e kettőnek a térképészét is ő irányította. A következő években folyamatosan részt vett az Aggteleki-karszt és a Budai-hegyek barlangjainak kutatásában. Azután, már mint egyetemi geológushallgató, földtani, tektonikai és genetikai megfigyeléseit számos cikkben publikálta a *Karszt és Barlang* hasábjain.

Geológus diplomájának megszerzése után a Magyar Állami Földtani Intézet munkatársa lett, majd nigériai külszolgálatban vállalt munkát. Ennek befejeztével nem tért haza Magyarországra, hanem családjával együtt Németországban telepedett le. Ez akkor disszidálásnak számított, így több mint egy évtizedig nem jöhetett még látogatóba sem haza Magyarországra, de társulati tagságát eközben is fenntartotta, rendszeresen gondoskodva nemcsak tagdíjának befizetéséről, de a távoli kontinensekre vezető kutatóútjain tapasztalt hazai közreadásáról is.

A rendszerváltás után a Német Szövetségi Köztársaság segélyprogramja keretében éveken át Budapesten, a Természetvédelmi Hivatal vezető informatikusaként dolgozott. Bár súlyos egészségromlása a terapi munkákban akadályozta, Eszterhás István felkérésére részt vállalt az 1996-ban Galyatetőn megrendezett 6. Nemzetközi Pseudokarszt Szimpózium megszervezésében, és szinkron tolmácsolta a konferencia valamennyi előadását. Ezt követően nekifogott Magyarország nemkarsztos barlangkataszterének digitális feldolgozásához; melyet már magyarországi kiküldetésének végeztével, Németországba visszatérve fejezett be. Az ez év márciusában, a Szombathelyen megrendezett 7. Karsztfeljlődés konferencián Eszterhás Istvánnal együtt bemutatott digitális kataszter anyagát minden kutató számára hozzáférhetővé tették.

Több mint fél évszázada tartó, kiemelkedően eredményes kutató munkásságának elismeréseként az Érembizottság javaslata alapján a Közgyűlés Társulatunk tiszteletbeli tagjává választotta

Várszegi Sándort.

Várszegi Sándor a II. világháborút követő években, még diákként kezdett foglalkozni a barlangkutatással. Míg kortársait elsősorban a barlangok bejárása foglalkoztatta, őt érdeklődése a kutatás, az új barlangok

feltárása felé vonzotta. Így vett részt Kadić Ottokár 1950-es Kölyuk ásátásában, de megfordult Jakucs László társaságában Aggtelek környékén is.

1952-ben alapító tagja lett a kor bükk-i barlangosait tömörítő civil szervezetnek, amely a Magyar Hidrológiai Társaság Zsombolykutató Munkabizottságaként működött. 1960 végén az MHT-n belül működő barlangkutató csoport titkárává választották; Társulatunknak 1961-től közel húsz esztendőn át volt tagja. Szinte nincs olyan nagy bükk-i barlang, aminek a feltárása valamilyen szinten ne kapcsolódott volna a nevéhez. Kutatott a Diósgyőr környéki barlangokban; 1962 tavaszán vezetése alatt kezdtek hozzá a Szepesi-zsomboly intenzív feltárásához, ami néhány hónap múlva a szintes, patakos ágba való bejutást eredményezte; 1963 telén négy társával számos szifon átbontása után bejutott a Létrási-Vizes-barlang Twist-termébe, majd a jelenlegi végpontot jelentő Tóig; részt vett a Bányász-barlang bejárati aknájának kibontásában; Kositzky Józseffel és Lukácsik Józseffel közösen felfedezték a kisfennsíkú Vénusz-barlangot, majd a közelben az Őztebri-barlangot; dolgozott a Bánkúti-visszafolyónál, a Hollósi-víznyelőbarlangban, majd a Galuzsnya-tetői-zsomboly feltárásánál; a Kis-fennsíkra visszatérve feltárták az 50 m mélységű Honvéd-barlangot, majd ismét a Nagy-fennsíkron dolgozva, a Szirén-barlangot és – ismét Kositzky Józseffel – a Szivárvány-barlangot; a 70-es években pedig újabb jelentős eredményeket ért el többek között a Fenyves-réti-víznyelők, a Viktória-barlang és a Lilla-barlang feltárásának irányításával.

Több évtizedes feltáró tevékenységét 1981-ben a Társulat a Vass Imre-érem odaítélésével ismerte el. Lendületét a '80-as évek közepén ugyan megtörte a felesége halálát követő nehéz időszak, de Várszegi Sándor ma is, a 70. életévén túllépve is aktív. 1999-ben, lelkes fiatalokat várva és keresve lépett be ismét a Zsombolyosok örökségét továbbvivő Marcel Loubens Barlangkutató Egyesületbe; ami 2002–2003 telén elvezetett a Bronzika-barlang újabb 250 m hosszúságú szakaszának feltárásához.

Az Érembizottság javaslata alapján a Közgyűlés a Társulat tiszteletbeli tagjává választotta

Vidics Zoltánét.

Vidics Zoltánné – vagy ahogy mindannyian ismerjük és tiszteljük, Eri-mama – 1978 óta tagja Társulatunknak. 40 évesen, akkor kezdett barlangászni, amikor mások már abbahagyják. Nem sok idő kellett ahhoz,

hogy a Ferencvárosi Természetbarát Sportkör Barlangkutató Szakosztályának meghatározó személyiségévé váljon. Részt vett minden égerszögi és más kutatótáboron. A legkeményebb munkákból is kivette a részét és férfiakat megszégyenítő elszántsággal dolgozott. 1981-től az FTSK szakosztályvezetői tisztjét is magára vállalta; melynek során kiváló irányítókészségről tett tanúbizonyságot. Három éven keresztül vezette a BTSZ alapfokú barlangász tanfolyamait is, sok ismert barlangász a keze közül került ki.

Fiai tragikus balesete nemhogy eltávolította volna a barlangkutatótól, amint várható lett volna, de még nagyobb elszántsággal dolgozott tovább. Folytatta a Danca-barlang 1981-ben, több szakember véleménye ellenére megkezdett kutatását, aminek 1983 novemberében meg is lett az eredménye. Az ő vezetésével, rendkívül nehéz körülmények között végzett három hónapos szivattyúzás után megnyílt a szifon, és

egy új, 1000 méteres barlangszakasz tárult fel. Két segítőjével személyesen végezte el – egy öt napos bivakos túrán – az új feltárás felmérését is; aminek nehézségeire jellemző adalék, hogy csupán a felszerelés beszállítása 12 órát vett igénybe... Kutatói érdemeit a Társulat 1984-ben Vass Imre-éremmel ismerte el – ő volt az első nő, aki ezt a kitüntetést elnyerte.

Emellett fáradhatatlanul dolgozott a Szabadság-barlang kutatásán is. A barlangot 20 éven keresztül óvta, védte: a túrázni szándékozók csak az ő kíséretében mehettek le, szigorú feltételek mellett. Kitartása 1991 őszén újabb sikert hozott Égerszögön. Vezetésével az FTSK kutatói továbbjutottak a Szabadság-barlang végponti „Pokol” járatának bontásánál, aminek 500 méter újonnan feltárt szakasz lett az eredménye.

Vidics Zoltánné nemcsak kutatói munkásságával, de emberi magatartásával is kivívta a barlangkutató társadalom tiszteletét.

2005

Hosszú évtizedeken át folytatott eredményes, a magyar barlangkutatók hírnevét nemzetközi szinten is öregbítő munkásságára tekintettel, az Érembizottság javaslata alapján a Közgyűlés a Társulat tiszteleti tagjává választotta

dr. Cser Ferencet.

Dr. Cser Ferenc, a kémiai tudományok doktora, egyike Társulatunk néhány még aktív alapító tagjainak, 1957-ben, egyetemi hallgató korában, a Műegyetem Ásvány és Földtani Tanszék barlangkutató csoportjában kezdett foglalkozni a barlangokkal. Évtizedeken át vett részt barlangfeltáró munkákban, elsősorban a jósvafői Vass Imre-barlangban, valamint számos Jósvafő–Aggtelek körüli barlangban.

Jelentős részt vállalt a jósvafői Kutató Állomás tudományos munkájában. Tudományos tevékenységéből különösen kiemelkedik a barlangi aeroszol keletkezésével és fennmaradásával kapcsolatos elméleti munkássága, a különféle heliktitfajták képződésével és azok kristályszerkezetével kapcsola-

latos vizsgálatait, valamint a keveredési korrózióval és a kalcium-magnézium együttkristályosodásával kapcsolatos megállapításai; de foglalkozott a barlangi mérés technika különböző ágaival, és a cseppkövek növekedésének mérésével is. Eredményeit a társulati előadókörök, ill. a Karszt és Barlang hasábjai mellett különféle nemzetközi fórumokon (UIS kongresszusok, konferenciák) publikálta. Tudományos munkásságát a Társulat 1987-ben Kadić Ottokár-éremmel ismerte el.

Meghatározó egyénisége volt a barlangkutatók tudományos képzésében és az utánpótlás nevelésében hosszú időn át jelentős társulati szerepet betöltő Papp Ferenc Barlangkutató Csoportnak. 1986-tól 1988-ig a Társulat elnökségének tagjaként jelentős munkát végzett a budapesti X. Nemzetközi Szeleológiai Kongresszus előkészítésében. Bár 1988-ban családi okok miatt külföldre távozott, kapcsolata a magyar barlangkutatókkal mindmáig nem szakadt meg: társulati tagságát fenntartotta, s a messzi Ausztráliából ma is nyomon követi a hazai eseményeket.